

פ ינומה לה קומדיה. ההצגה תמה ונשלמה. **העכבר שאג — ונרם.**

הם הביאו גאולה למדינה — כמעט. הם הצילו את המזורים — כמעט. הם הפילו את הממשלה — כמעט. הם פירקו את הקואליציה — כמעט. הם ויתרו על כסאור תיהם — כמעט. הם עשו חיל — ממאמר למאמר, משידור לשידור, מנאום לנאום. והנה עכשיו — הכל נגמר. הצעת-החוק של גדעון האוזנר מתה. **שקט, שקט, שקט.** ההצעה דוקת.

א ינו רוצה להצטרף למסע ההתעללות בראשי הל"ע. אני מוכן להשאיר זאת ברצון לכל אותם עיתורי נאים טובים שרקדו במשך הצי"שנה סביב הל"ע. שהניציתו בהתלהבות כל פיהוק של קול וגיהוק של האוזנר. **עכשיו הם מתנפלים על ניכוריהם באותה התלהבות, בתוספת-ימה של סאדיזם.** הם ניפחו את הבאלון עד לממדי ענק — ועכשיו הם מתרגזים על שהוא התפוצץ בפניהם. מה הם רוצים מהל"ע האומללים? **הרי אלה — הל"ע — היו הקורבנות האמיתיים של הפרשה!**

ב שביד הל"ע התחיל כל העניין כתרגיל תמים למדי. תרגיל לגיטימי בהחלט. שכל מיפלגה עושה כדוגמתו מפעם לפעם. הם שמעו על פרשת המזורים. הם אמרו לעצמם: „הנה, זוהי הזדמנות טובה להזכיר לציבור שאנחנו קיימים, אחרי שלא שמעו עלינו במשך שנתיים וחצי. הבה נגיש הצעת-חוק.“ **לא הצעת-חוק מהפכנית, חליקה. אייאפשר לא**

המכונית נעצרה בדרך נס, על-ידי מחסום מחוכם שהקים הרב גורן בהשראת הקדוש-ברוך-הוא. הנהג יוצא ממנה, חיוור ורועד, ואחרי שתיים-שלוש פסיעות הוא צונח בעילפון. מה הטעם לבעוט בו, במיסכן הזה? **היתה לו חזיונה נוראה, לא ענינו. זה לא מצחיק.**

ה פרשה נגמרה למעשה. גשורות השאלות. קודם כל, מדוע עורר „חוק האוזנר“ האומלל התרגיל שות כה עצומה — הרבה מעבר לתיקונתו ולחישותו של היוזם עצמו?

פשוט מאוד: מפני שזאת היתה תרופת פאטנט.

כל רופא-אליל יכול לעורר התלהבות והתרגשות אם יבוא אל חולה-סרטן ויגיד לו: „אל תפחד. הריפוי שלך מובטח. אינך צריך לעבור ניתוח מסוכן. קח את הכדור הזה, והכל יהיה בסדר.“

החברה הישראלית חולה במחלה ממארת — הכפייה הדתית. יש למחלה זו שרשים עמוקים — רוחניים, פוליטיים, כלכליים. הדרך היחידה לריפוי היא ניתוח: הפרדת הדת מן המדינה.

יהיה זה ניתוח מכאיב מאוד. הוא מחייב שינוי מורגשים מקודשים, שבירת הרגלים שהשתרשו בחיינו. מי גור כוחות פוליטיים כבירים, ההולשים על אינטרסים כלכליים עצומים.

בקיצור: מאבק ממושך, שיחייב מאמצים וקורבנות.

לאורחים שמרניים ועצלניים, המקללים את הממשלה על עיתון-הבוקר והתומכים בה בשאר שעות היום — זוהי חזות קשה. והנה באו הל"ע, ובפיהם בשורה לאורחים אלה: „אין

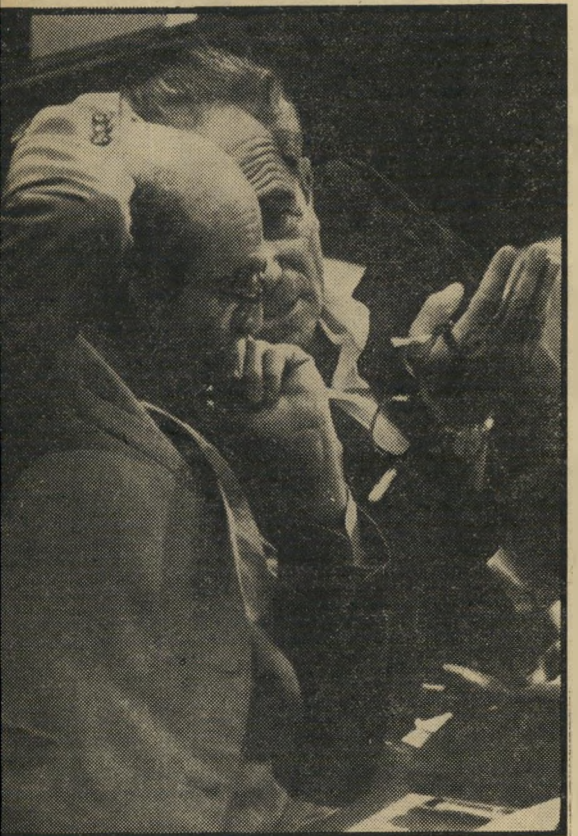
קטנה, ליברלית ועצמאית. זוהי מיפלגת קול והאוזנר — ל"ע.

ה שוב לזכור היסטוריה זו, כדי להבין עד כמה אבסורדית הדרישה שמיפלגה זו דווקא תשבור את חומות הכפייה הדתית. **חומות אלה הוקמו כמשך שני דורות עדי ירי קואליציה שהל"ע היו שותפים לה בכך התקופות, זכות הפסקה קצרצרה אחת.**

ברוב שנות המדינה כיהן מנהיגם בתפקיד שריהמישי פט"ם — ודווקא באותן שנים בהן הפכו חוקי ימיהיבנינים חוקים חרותים של מדינת-ישראל. מיפלגה כזאת יכולה לבצע תרגילים קטנים, כדי להפ" גין את ייחודה לעומת שותפיה. היא יכולה להשמיע פה ושם צליל חריג. אבל היא לא תנהיג מהפכה. ולא תעלה על הבאריקות. ולא תעשה שום מעשה העלול לקעקע, או אף לזעזע, את הבניין שבו היא גרה ומשגשגת מזה 40 שנה.

הדבר נגד לא ייתכן, כי האימפריה הבדית של הל"ע, החולשת על המיפלגה, לא תירכז להרשות לעצמה אף יום אחד של מילי

ח"כים שערי והאוזנר (ל"ע)

המה אמיתית עם מיפגת-השינוי.

א ין רופא-אליל. אין גם תרופת-פאטנט. „חוק האוזנר“ לא בא להפריד בין הדת והמדינה. הוא לא בא לשבור את הסטאטוס-קו של הכפייה הדתית, ולשים במקומו סטאטוס חדש.

להיפך, הצעת-החוק הכירה בשילטון המוחלט של ההלכה בחיינו. בזכותם המקודשת של הרבנים לנהל את עניינינו האישיים. היא רק ביקשה לאפשר במיקרים מסויימים הליך יוצא-מן-הכלל — מעין אי חילוני מבודד בים של שילטון דתי.

הדבר פשוט אינו אפשרי — כשם שא ייתכן שבחורה תהיה קצת הרה, וחויץ מזה תהיה בת-יהרהרה לחלוטין.

זהו הלקח של תרגיל האוזנר: אין קצת הריזן. אין קצת נשואין אורחיים. אין פיתרון-פאטנט.

כבר עתה ברור שהתרגיל העיקרי לשינוי את הרב שלמה גורן, ויש חשש חמור מאוד שבניצוחו של איש זה, כעק השופר והתחבירי לות, תגדל ותתעמק הכפייה הדתית במדינה יותר מבכל תקופה אחרת.

מי שרוצה לשים קץ לכפייה הדתית — חייב ללחום להפרדת הדת מן המדינה. רק כוח פוליטי הדוגל בכך, המוכן להיאבק על כך ללא רתע, יביא את הגאולה ברבות הימים.

זה לא יהיה קל. זה יכאב. זה ידרוש מאמצים וקורבנות. אבל זה לא יהיה תרגיל ריק.

לא עלינו!

צורך בניתוח. אין צורך במאבק. יש לנו פאטנט. בלי כאבים. בלי מאמצים. **„כדור אחד של ד"ר האוזנר, בזמן האררי זה — והכל יבוא על מקומו בשדום.“**

מ זסרההשכל של ההצגה הוא: אין רופא-אליל, אין תרופת-פאטנט. גולות-האספירין נוסח ד"ר האוזנר לא ירפאו את מוקדי-הסרטן המכרסמים בגופנו הלאומי.

קודם כל — אין רופאי אליל. מיפלגת הל"ע, בגילגולה השונים, היתה תמיד שורפת נאמנה בשילטון. היא שייכת כל כולה למה שקוראים „המישטר“, „המיסד“, „הקואליציה“.

מזה שני דורות מבוסס „מיסד“ זה על ברית קדור שה בין מיפלגת-העבודה, בכל גילגולה, והמפד"ל. בגילגוליה השונים, אין זאת ברית-נוחיות חולפת. שום נשור אין קאתוליים לא הגיעו לממדים כה מופלאים של נאמנות ודבקות-ייחוד.

היתכן ברית כזאת, במשך שני דורות, מבלי שיהיה לה בסיס רוחני ומעשי מושלם? כדברי הנביא: „הילכו שניים יחדיו, בלתי אם נועדו?“ **בברית זו היו הל"ע תמיד, בניגודיהם השונים, גגל רזרבי — גגל המישי.**

ת חילה קראו להם „ציונים כלליים א““ (להבדיל מ-ציונים כלליים ב““ אבות הליברלים של גח"ל), והם היו שותפים נאמנים בכל הקואליציות ובכל הלור קות-השלל.

אחר-כך הצטרפה אליהם מיפלגה חדשה, שקראה לעצ" מה „עלייה חדשה“ מפני שאיגדה בקירבה את הייקים שבאר בשנות ה-30.

כאשר התאחדו שתי המיפלגות, תרמה כל אחת משהו לקופה המשותפת. הייקים של „העלייה החדשה“ תרמו את התרומות ההגונה והמכובדת. העסקנים המשושפמים של ציונים כדלים א' תרמו את היידע הדרוש כדי להשי" תתק בהצלחה בחלוקת-השלל של השינוי.

איחוד מוצלח זה הוליד את המיפלגה הפרוגרסיבית, שניצחה על אימפריה כלכלית גדלה והולכת, שלא היתה שונה במאומה מן האימפריות הכלכליות של מפא"י ומפ"ם. אחרי הרפתקה קטנה של נשואין בלתי-מוצלחים עם הציונים הכלליים (ב'), שהולידו את המיפלגה הליברלית, באו גירושין אורחיים. הפרוגרסיבים חזרו להיות מיפלגה

לעשות מהפכות כשיושבים בממשלה, שנגדה עושים את המהפכה. הצעה צנועה, שתכח גלים קטנים, שתעשה לדין, שתופר ברוב דיעות, שתעורר תשומת-לב כמשך שבועי-שבועיים, וזהו.

לכן לא הציעו הנהגת נשואין אורחיים. ולא את ביטול שילטון הרבנים בחיינו האישיים. ולא — חס ושלוש — הפרדת הדת מן המדינה.

וכמובן — גם לא התרת נשואי-תערובת, טפורטפורטו. אלא משהו צנוע, מכובד, שיהרוג רק קצת-קצת מן הסטאטוס-קו: התרת נשואין של „חריגים“, „פסולי חיתון“ על פי ההלכה, בתנאי שכולם יהיו יהודים.

אילו נתקבלה הצעה זו, היו הרבנים נשי ארים שליטים על היי-האישות של כל היהודים דים במדינה. ההלכה, שרוב רובם של אורחי ישראל רואים בה שריר מיימהיבנינים, היתה קובעת גם להבא את חייהם של אותם אז" רחים. הוויכוח האווילי על „מיהו יהודי“ היה נשאר בעינו.

אבל סדק טקטן-טקטן — היה מבקע את חומת הכפייה הדתית.

אילו — אילו נתקבלה ההצעה, **אבל הל"ע כלל לא חלמו שההצעה תתי קבל. הם גם לא היו מעוניינים בכך.** הדבר היה מביא לפירוק הקואליציה — והל"ע מרגישים די בטוב ובנוח בקואליציה זו.

מ ה שאריע בעיקבות התרגיל התמים הזה — ניתן לתארן רק בצורת דימוי.

כבר השתמשנו בסיפור אודות היהודי שקיבל תפקיד בקירקס: לקפוץ ממיגדל גבוה לתוך גיגית של מים. כשהגיע לראש המיגדל ונדרש לקפוץ, השיב כידוע: „על קפיצה אין מה לדבר! השאלה היא איך אצליח לרדת מפה!“

זה סיפור נדוש. הוא גם לא כל-כך מתאים. נכון יותר לדמות את הל"ע לאדם היושב במכונית קטנה וצנועה, מורד ישן ומכובד, כשמעצוריה מתקלקלים לפתע בכביש היורד במירדון תלול.

המכונית דוהרת במהירות מטורפת, עוברת על פני מכוניות-מירדון ודגמי-סאר אדריי-עצמה. כולם צועקים: „איוז מכונית פנטסטית! איזה נהג עילאי!“ — ואילו הנהג עצמו רואה את מר המוות נגד עיניו.